

# Diàlegs de Memòria



# La vigència de les lleis d'amnistia, punt i final a la Guerra Civil i la dictadura franquista?

## Les lleis d'amnistia

La reivindicació de l'amnistia per als presos polítics va ser un dels eixos vertebradors de l'oposició democràtica al franquisme. Durant la transició, es van aprovar unes quantes amnisties (com la del 30 de juliol de 1976 o la del 14 de març de 1977), però la més celebrada –perquè va ser aprovada per un parlament sorgit de les eleccions generals– i la que va tenir més repercussions va ser la Llei d'amnistia del 15 d'octubre de 1977.

La cobertura de la llei era bastant més àmplia que les anteriors. Tot i així, aquesta llei deixà de banda diversos col·lectius, entre els quals els membres de la Unió Militar Democràtica (UMD), el grup clandestí de militars demòcrates que havia estat expulsat de l'exèrcit.

La llei tampoc no resolva el problema dels qui havien estat membres de l'exèrcit de la República. No va beneficiar els aleshores anomenats

presos socials, especialment les dones, que havien estat condemnades per una legislació discriminatòria (per haver comès els delictes d'adulteri, compra d'anticonceptius o avortament), i tampoc les persones lesbianes, gais, bisexuals i transsexuals (perseguides aleshores per la Llei sobre perillositat i rehabilitació social de 1970).

El que passà força desapercbut en els debats per aprovar la llei fou que a partir d'aleshores també es va impedir jutjar els crims comesos per la dictadura. No va ser fins anys endavant que aquesta llei passà de ser vista com un triomf de l'oposició antifranquista a una llei de punt final. Aquest canvi de perspectiva es va fer més visible arran de l'inici dels processos judicials endegats contra els responsables de les dictadures del con sud-americà i amb el naixement del moviment social per la recuperació de la memòria històrica.

Malgrat la jurisprudència internacional desenvolupada durant els darrers anys –fins i tot l'Alt Comissionat per als Drets Humans de l'Organització de les Nacions Unides ha instat l'Estat espanyol a revisar i modificar la llei d'acord amb els estàndards internacionals–, aquesta llei ha estat interpretada per la justícia espanyola com un baluard infranquejable.

Tot i que la llei d'amnistia de 1977, aprovada durant la transició, continua produint efectes jurídics a Espanya, s'ha generat una important esclatxa a aquesta normativa. Una ha estat la iniciativa realitzada pels tribunals argentins en aplicació del mateix principi de justícia universal, que han obert un procés per investigar possibles crims internacionals presumptament comesos a Espanya des de la Guerra Civil fins a la transició.



[Consulteu el vídeo de la jornada](#)